

Robåts Estlandseskader 2017

Bakgrund

Året var 1991. Hans Skoog, jag och några kollegor på ABB planerade för en eskader till Dagö (Hiiumaa) i maj 1992. Estland hade precis blivit fritt från Sovjet. Det skulle bli första besöket av utländska segelbåtar på 50 år! Strax före avfärd fick jag tyvärr roderhaveri på min Albin 78 och valde att hoppa av, men 5 båtar (20 pers) genomförde resan. Redan då bestämde jag mig för att göra ett nytt försök. I slutet av förra året tog Hans Skoog upp idén om ett 25-års jubileum - maj 2017. Tre skeppare och fem gästar har sedan slutet av förra året planerat inför resan. Förra året köpte jag Stig Träff's Facil 35:a Gitsatina vilket ju är en mycket sjödugligare båt än Albin 78:an så det kändes tryggt.

Gitsan med fock, gennaker på rulle beredd.

Tisdag/Onsdag - Mälaren och skärgården

Tre båtar avseglade från Västerås på morgonen tisdagen den 23 maj. Solen sken och svaga akterliga vindar tog oss med segel och motor till Rastaholm för gemensam middag med traditionsenliga ärtsoppa.

Rubinas besättning jobbar hårt för att ta sig förbi Oknö Udde.

Gitsan med gennaker på väg mot Stockholm.

Så här bra kan man ha på Rubina – Torbjörn njuter.

Albertina, Gitsan och Rubina sida vid sida i Rastaholm för ärtsoppemiddag.

Vackert, men motorgång, efter Hjulstabron.

Vacker solnedgång in mot Stockholm. Det blev en vacker kväll in mot Stockholm och Reymersholme för en kort natthamn innan Liljeholmsbron öppnade kl. 04.

Vägen till Sandhamn gick via Baggensstället och Napoleonviken, som blivit en tradition för oss genom åren att besöka för gemensamma måltider.

Baggensstället i soluppgång.

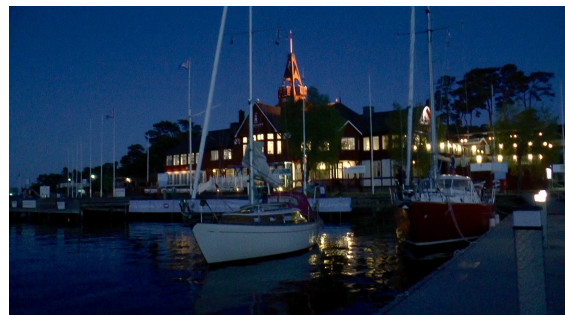
På ett ankare låg vi tillsammans längst in i viken och njöt av sill-brunch i t-shirt och gassande sol.

I Sandhamn fyllde vi upp diesel, vatten och matförråden, duschade och åt en middag på värdshuset.

Före avfärden kl. 23 på onsdagsnatten hann vi med en promenad till Trouville.

Trouville sen kväll före avfärd mot Estland.

Avfärd från Sandhamn kl 23 onsdag kväll.

Onsdag/Fredag - Norra Östersjön
Vinden hade nu ökat till 6-8 m/s och behaglig halv vind. Det var häftigt att glida ut förbi Revengegrundet och Södergrynnan för att sedan ha öppet hav hela vägen till

Dagö. För att underlätta navigeringen hade vi lagt in en fiktiv anöringspunkt utanför Dagö och en rutt dit som låg som ett rakt streck på GPS:en.

Dramatisk himmel över havet med solnedgång över Sverige.

Rubina och Albertina väl inom synhåll.

Jag tog första sovpasset medan mina två gästar Per och Hasse med säker hand seglade ut över havet i mörkret. Ja, fast nu blir det ju inte helt mörkt i slutet av maj vilket är en fördel med att åka denna tid på året. Varje sovpass skulle vara 2 timmar, alltid två personer i sittbrunnen. Det var inte lätt att sova i förpiken när vågorna gick höga. Jag fick lägga en kudde mellan knäna när jag låg på sidan för att dom inte skulle slå ihop för hårt när båten dunsade ner i vågdalarna :-)

För att alla skulle vara trygga under färden hade vi bestämt att alltid ha båtarna inom synhåll och VHF:en på kanal 72. Endast kommunikation för att kolla att det fungerade eller vid behov. Eftersom Facil 35:an var snabbare än Vindö 32 och vid akterlig vind ungefär lika snabb som Långedrag 41 så fick Vindö 32:an sätta dom segel dom kände sig bekväma med medan vi andra fick rulla in och ut för att

hela tiden ha alla inom synhåll. Det gick förvånansvärt bra. När vi kom fram till anöringspunkten på torsdagskvällen låg vi bara 100 m ifrån varandra.

Vi hade med oss följande utrustning för säkerhet ombord:

- PLB1 (liten Personal Locator Beacon - en per båt
- Livflotte eller gummibåt - en per båt
- Säkerhetslina
- Flytvästar
- Signalsats - en per båt
- Papperssjökort över Dagö med special över infarten till Kärdla om GPS/iPad skulle falla

Vi hade kalkylerat med en snittfart av 4,5 knop. Vi planerade för att komma fram i gryningen på fredagen den 26 maj. Nu kunde vi gå raka vägen med hyfsade vindar så vi la till i Kärdla gästhamn redan kl. 01, dvs 25 timmar efter passage av Södergrynnan. Infarten till Kärdla är ganska grund och en enslinje är därför till hjälp, med två vita sken som visserligen blinkar i otakt, men ändå.

Gitsan, Albertina och Rubina i Kärdlas gästhamn.

Fredag - Kärddla

Gästhamnen har Y-bommar med plats för två båtar mellan varje par. Det finns alldeles nya och fräscha duschar, bastu och toaletter och en restaurang med bar bara 100m från kaj. Sven, gästhamnskaptenen, var väldigt trevlig och hjälpsam. På bryggorna finns el och vatten, medan toatankstömning och diesel finns vid kajen.

Gästhamnsbyggnaden - ny och fräsch.

Gitsans besättning i Kärddla centrum.

Gammalt hus i hamnen med pynt för att göra det trevligare – ett konstverk.

Vi promenerade runt i stan, handlade, besökte turistinformationen där Sigrid jobbade, hon som vi förbokade sightseeing av. Köpte lite olika lokalt tillverkade ölsorter och testade.

Staden är Dagös enda. Kärddal som den hette på svensktiden, omtalas för första gången 1564 och fick stadsrättigheter 1938. Där bor idag ca 3000 invånare. Här finns Konsum och svenska banker. Staden är pittoresk med mycket parker, gamla hus som många är i behov av renovering.

Övergivet hus i kanten av en av stadens många parker.

Dåligt underhållen skola med gård.

Fredag/Söndag - Dagö

Under fredag eftermiddag tog Sigrid och en buss oss runt på norra delen av ön. Vi besökte Lehtma där eskadern förra gången la till. Dom ryska övervakningstornen står fortfarande på rad.

Lehtma hamn där eskadern lade till 1992. Den ser precis likadan ut 2017.

Ryskt övervakningstorn – vacker utsikt från toppen.

Det var förbjudet att äga båtar större än små roddbåtar. Det var inte lätt att fly. Det påminner om dagens flyktingar på Medelhavet som ger sig ut i små gummibåtar.

Baren i Lehtma – undrar när den öppnar?

Jag tog mig upp i ett av tornen, fick vara lite försiktig på toppen där brädorna börjat ruttna, annars var järnkonstruktionen fortfarande stabil. Väl uppe var det en fantastisk utsikt över långa sandstränder. Nästa anhalt var Cross Hill. ”Hill” var väl att ta i. Dagö är väldigt platt och det var svårt att se någon höjdskillnad utom möjligen en liten vall. Det var härifrån som cirka tusen svenskar år 1781 tvingades att utvandra till fots och fick genomgå många umbäranden innan knappt hälften av dom efter månader nådde sitt nya land i Ukraina. Numer reser många hit för att bygga ett kors av trä, sten eller annat material. Det finns tusentals enkla små kors av grenar som flätats ihop av bark, gräs eller rep. Det sägs att den som placerar ett kors här kan ge lycka, t.ex. inför giftermål.

Cross Hill med massor av handgjorda kors. Hur många ser du på bilden?

Efter det gjorde vi ett kort stopp vid Tahkuna fyr som vi sett från sjön kvällen före. Tsarrysland köpte fyrtornet på

världsutställningen i Paris 1871 och är Estlands högsta torn - 42,7 m över havet. Framför fyren vid strandkanten finns ett monument för dom som dog vid Estonia-katastrofen. Det har en konstruktion som gör att en klocka ringer bara om vinden blåser med samma kraft och i samma riktning som den ödesdigra natten i september 1994.

Tahkuna fyr på Dagös nordspets – hjälpte oss in mot Kärdla på natten.

Estoniamonumentet vid Tahkuna fyr.

Köpu fyr – Europas näst äldsta fungerande.

Direkt efter Tahkuna åkte vi till den ändå mer kända fyren – Köpu. Den står en bra bit in på land för att synas åt både norr, väster och söder. Trappuppgången var lång, trång och smal, men väl däruppe såg man nästan hela Dagö och vyn avslöjade hur platt ön är.

Många steg i trappan upp mot Köpu's fyrtopp blev det!

Men det var det värt! Utsikten från toppen var hänförande.

Färden gick vidare till västligaste delen av Dagö – Ristna. Här finns vackra sandstränder, men också gamla krigslämningar.

Det finns gott om fina badstränder på Dagö. Denna ligger vid Ristna.

Nästa dag efter lunch tog Sigrid oss till ett ullgarnsmakeri. Ögongodis för en ingenjör att se all mekanik förvandla ull till garn. I en annan maskin tvinnades garnet till trådar. Några av oss köpte värmande och sköna tröjor och vantar.

Ullväveri på södra Dagö. Här finns mer av boskap och åkerbruk än den skogiga norra ön.

Sedan gick färden vidare till Kassari på södra Dagö där Näbbgäddans dag firades. Intressant att se hur den lokala befolkningen festade med folkdräkter, musik, mat, fisketävling och båtfärder i en gammal galeas. Sigrid lyckades övertala kaptenen att vi skulle få hissa segel under vår tur. Hans tog rodret och vi andra gästade genom att hissa segel och trimma dem. Spännande att få testa en så gammal båt, samma princip men ändå så annorlunda.

Dagös storband som spelade umpa-umpa musik på festivalen Näbbgäddans Dag.

Söndagen ägnade vi åt skepparmöten, shopping och byta ut vattendräkt mot ny. Hamnkaptenen Sven var väldigt vänlig och cyklade efter dunkar och pumpar som till slut tömde tanken. Det varnades för kuling, till en början rak västlig motvind, senare vridande mot norr. Planen var att ta ett långt kryss ben upp emot Finska Utö eller Kökar för att ha en möjlighet att gå iland och vila.

Eskaderledaren Hans Skoog styr en Estländsk galeas med säker hand.

Hasse och Gunnar kollar seglen under färden med galeasen.

Janne grillar korv i sittbrunnen.

Näbbgäddor i massor.

Sven Kriggulson – hamnkapten i Kärdla gästhamn.

Eskadern samlad vid gästhamnen i Kärdla med Sigrid – vår guide under två dagar.

Söndag/Måndag - Hemfärden

Avfärden blev kl. 14 i sol och varmt i luften. Med revad stor och fock, som rullades ut lagom mycket för att gå jämnt med Albertina, tog vi det långa benet upp emot Åland.

Under natten blixtrade det runt horisonten, men åskan kändes aldrig hotande och det kom inte mycket regn över oss.

Precis som prognoserna sa så vände vinden mot norr strax efter att vi slog söderut och gav oss en bra kurs direkt mot Sandhamn. Det blev en vacker soluppgång och vinden låg stadigt på 12-15 m/s under förmiddagen, 18 m/s som värst. Det skvätte en hel del över sittbrunnen, men humöret var på topp och vi sken ikapp med solen. Tyvärr upptäckte jag en del läckor när horisontellt vatten tog sig in vid masten och i babords garderob.

Albertina dyker i vågorna.

Rubina med vacker stormfock kryssar hemåt.

Vågorna växte sig stora i vindar som stadigt låg på 12-15 m/s och som max 18 m/s. Ser du Rubinas mast på bilden?

Gitsan med revad stor och fock på kryss före kulingen.

Per nerskvätt av vågor.

Gitsan med enbart stor i kuling på hemväg.

Vi testade vilken operatör som nådde längst ut på havet, men det blev oavgjort mellan Telenor och Telia. Vi kunde meddela att vi klarat av överfarten hem utan problem och med god fart. Vi höll ca 6 knop i snitt på öppna havet. Det tog endast 24 timmar att nå Sandhamn. Väl där tog vi oss en skön dusch, åt middag i våra båtar och sov en välbehövlig god natts sömn.

Tisdag - Riddarfjärden

Uppe med tuppen och iväg kl. 06. Över Kanholmsfjärden med saxade segel i god fart och vidare förbi Grinda där regnet kom. Vidare till Norrängsviken på Skarpö där Rubina kastade ankar och vi lade till som en triad. In mot Stockholm blev det kryssbogar men vinden var delvis svag och vi fick stötta med motor.

Vi slussade in kring 18-tiden och Rubina och Gitsan tog oss till Pråmen, en restaurang på Norr Mälärstrand som har allmänna bojar för tillfällig förtöjning. Albertina valde att gå vidare till en bra ankar vik utanför Drottningholm för att invänta oss nästa morgon.

Vi andra åt en middag ombord innan vi ca 23 tog en taxi till Stampen där ett bluesband skulle spela. Vi kom tyvärr när dom precis spelat färdigt. Vi fick rådet att gå runt hörnet till en annan bar som hade levande musik. Det hade dom – men vilket ös: bandet hette något ungefär som Space Rock och spelade så det gjorde ont i öronen. Bara ett stenkast därifrån fanns ännu en bar med musik. Vi tog en öl och lyssnade på betydligt melodiosare låtar med härligt gung innan vi promenerade tillbaka förbi båtutställningen på Norr Mälärstrand och kojade.

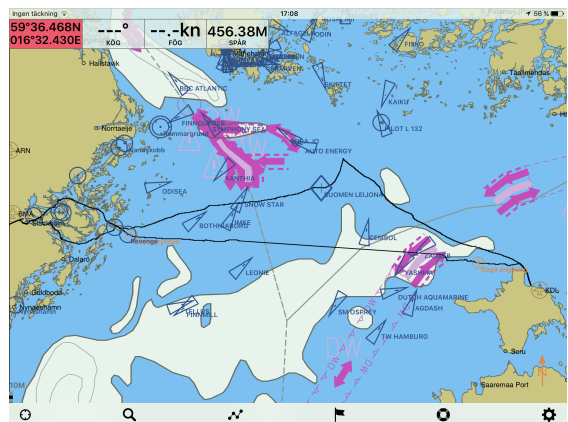
Onsdag – Mälaren

Det blev ytterligare en tidig morgon, avfärd kl. 06, och mulet väder med smala fjärdarna mot Södra Björkfjärden. Gitsan seglade mesta delen medan Rubina och Albertina mest gick för motor. Det var delvis svaga västliga vindar så farten var inte hög. Väl ute på öppet vatten kunde vi segla oss upp emot Stallarholmen. Nu började molntäcket spricka upp och solen tittade fram. Vindarna var nordvästliga så det blev en hel del motorgång. Som vanligt ankrade vi upp kring Rubina vid Vaxängsskäret mellan Stallarholmen och Strängnäs för en gemensam lunch.

Många blöta handskar blev det under hemfärden. Först vågor, sedan regn.

Efter Strängnäs avslutade vi eskadern genom att tacka varandra för gott sjömannaskap och en fantastisk resa och tuta i signalhornen. Därefter blev det mest järngenuan förutom Granfjärden då vinden var nordvästlig och tidvis 6-7 m/s. Gitsan la till vid bryggan i Lögarängen vid 19-tiden, ca 2 timmar före planerad målgång.

Spåret efter färden fram och tillbaka över Norra Östersjön.

Hela turen blev 456 Nm och 9 dagar lång. Ett gott minne för livet.

Vad blir det nästa gång? Lettland?

Lite fakta

Dagö har en spännande historia i siffror:

455 miljoner år sedan	Dagö bildas av ett meteornedslag
3000 år	Dagö varit bebodd
1563	Svenska eran började
1721	Sverige förlorade kriget och lämnade ifrån sig Estland vid freden i Nystad
1781	Ca 1000 svenskar ”erbjöds” bosättning i Ukraina av kejsarinnan Katarina den II av Ryssland
1991, september	Estland förklarade sig fritt från Sovjet
1992, maj	Första västliga båtbesöket på 50 år (Robåt)
2017, maj	Återbesök efter 25 år (Robåt)

1992	2017
Inga sjökort tillgängliga, bara ryska kopior	Sjökort tillgängliga både i pappersform och till navigator
Inga fyrar eller lysbojar på plats kring minsvepta leder (låg på land)	Fungerande bojar/fyrar plats, förhoppningsvis inga minor kvar
DECCA navigator på två av fem båtar (+/- 1 Nm)	GPS, iPads, etc.
Bäring till olika radiomaster som backup	
Två mobiltelefoner NM 400 på två av fem båtar	Mobiltelefoner hos alla, men ingen täckning förrän nära land
Ingen diesel tillgänglig, vattenkvaliteten osäker	Både diesel och vatten tillgängligt
Visum, inbjudan nödvändigt, pass	EU
Oskyddad hamn i Lehtma	Ny fin gästhamn i Kärddla

Deltagare 2017:

Rubina Hans Skoog (eskaderledare och skeppare)
Torbjörn Johansson
Gunnar Edling
Gitsan Jan Jonson (assisterande eskaderledare och skeppare)
Hasse Engblom
Per Norlin
Albertina Bertil Nordqvist (skeppare)
Berndt Hammar

Deltagare 1992:

Amulett Hans Skoog (skeppare)
P-O Marklund
Wolfgang Koop
Ove Leichsenring
Candola Tord Henriksson (skeppare)
Stig Nilsson
Åsa Norlin
Per Norlin
Krutan Ingvar Jonsson (skeppare)
Per Brune
Håkan Eriksson
Seagirl S-O Strandberg
Ulla Strandberg
Jöran Söderberg
Birger Söderberg
Godenwind Hans-Jürgen Wiegand
Henrik Wiegand
Karin Wiegand
Sture Wästborn